

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. I.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. B. M., advokátom, spol. s r.o., so sídlom v N., proti žalovaným **1/ D. O.**, zastúpenej JUDr. E. M., advokátkou so sídlom v K., **2/ T. M.**, bývajúcej v K., **3/ Ž. M.**, bývajúcej v K., **4/ L. M.**, bývajúcej v K., **5/ M. K.**, naposledy bývajúcej v P., zastúpenej opatrovníkom J. I., bývajúcim v K., **o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 11 C 86/2009, o dovolaní žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 23. augusta 2012 sp. zn. 9 Co 106/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaná 1/ je povinná do troch dní zaplatiť žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania vo výške 79,58 € na účet JUDr. B. M., advokáta, spol. s r.o., so sídlom v N., vedený vo V., a.s. pod č. X..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Čadca rozsudkom (v poradí tretím) z 22. septembra 2011 č.k. 11 C 86/2009-258 určil, že nehnuteľnosť v k.ú. D., zapísaná na LV č. X. ako parcela č. KN X. – trvalé trávnaté porasty vo výmere X. m² (ďalej len „nehuteľnosť“), patrí v podiele 5/24 do dedičstva po O. M., narodenom X. a zomrelom X., a v podiele 19/24 do dedičstva po J. M., narodenej X. a zomrelej X.. Naliehavý právny záujem žalobkyne na požadovanom určení videl v jej tvrdení, že je dedičkou. Z vykonaného dokazovania zistil, že O. M. (otec žalobkyne) bol ku dňu svojej smrti vlastníkom nehnuteľnosti v podiele 5/24; jeho vlastníctvo je zapísané v katastri nehnuteľností na LV č. X.. J. M. (matka žalobkyne) bola ku dňu svojej smrti vlastníčkou nehnuteľnosti v podiele 19/24, ktorý zdedila po (svojom manželovi) O. M.,

hoci bol zapísaný ešte na jeho právneho predchodcu (otca) Š. M. (čo potvrdzuje rozhodnutie Štátneho notárstva v Čadci z 29. septembra 1986, sp. zn. 3 D 357/86). Uvedené nemôže byť spochybnené skutočnosťou, že žalovaná 1/ si dala vlastnícke právo k nehnuteľnosti osvedčiť notárskou zápisnicou a následne zapísať do katastra nehnuteľností na seba. Žalovanú 1/ zaviazal zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania (§ 142 ods. 1 O.s.p.); voči žalovaným 2/ až 5/ žalobkyni náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si ju žalobkyňa neuplatnila.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovanej 1/ rozsudkom z 23. augusta 2012 sp. zn. 9 Co 106/2012 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil. Poukázal na rozsiahle dokazovanie, správnosť skutkových zistení a právnych záverov súdu prvého stupňa, i na náležité odôvodnenie odvolaním napadnutého rozhodnutia. Námietky žalovanej 1/ o nesprávnosti právnych záverov súdu prvého stupňa vyhodnotil ako nedôvodné vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania, podľa ktorých boli O. M. a J. M. ku dňu ich smrti vlastníkami nehnuteľnosti v zistených podieloch. Tvrdenie žalovanej 1/ o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení neuznal, nakoľko žaloby dedičov o určenie, že tá – ktorá vec patrí do dedičstva, súdna prax bežne akceptuje. Pokiaľ žalovaná 1/ namietala, že predmetom žaloby nemalo byť určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po O. M. a J. M., ale určenie, že O. M. a J. M. boli ku dňu ich smrti vlastníkami nehnuteľnosti, konštatoval, že otázku, aký druh určovacej žaloby zvoliť, treba posudzovať pre každý prípad osobitne, s prihliadnutím na to, aby sa určovacím rozsudkom neobišiel zákonný postup pri prejednaní dedičstva po tom – ktorom poručiteľovi; v prejednávanej veci vlastnícke právo poručiteľov i veľkosť ich spoluvlastníckych podielov vyplývali z listinných dôkazov (list vlastníctva, rozhodnutie v dedičskej veci), preto je rozsudok dostatočným podkladom pre účely (ďalšieho) dedičského konania. Dovolanie v tejto otázke nepripustil vzhľadom na to, že otázka je už súdnou praxou riešená, pričom právne názory na jej riešenie sú jednotné – v oboch prípadoch ide o posúdenie, či bol poručiteľ v čase smrti vlastníkom veci. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p., s prihliadnutím na to, že žalobkyňa si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnila.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 1/ dovolanie, ktoré odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Poukázala na (v poradí druhý, odvolacím súdom zrušený) rozsudok súdu prvého stupňa z 8. apríla 2010 č.k. 11 C 86/2009-186, ktorým bola žaloba zamietnutá z dôvodu, že žalobkyňa nepreukázala, že by jej právni predchodcovia O. M. a J. M. boli ku dňu ich smrti spoluvlastníkmi

nehnutelnosti. Namietala, že O. M. nikdy nevlastnil podiel 5/24, pretože kúpna zmluva uzavretá s K. M., rod. B. (jeho matkou a starou matkou žalobkyne), na základe ktorej sa tak malo stať, bola súdom určená za neplatnú. J. M. zase nemohla vlastniť podiel 19/24, pôvodne patriaci Š. M. (otcovi O. M. a starému otcovi žalobkyne), nakoľko tento nebol prejednaný ani v dedičskom konaní po Š. M., a teda už vôbec nemohol byť predmetom dedičstva po O. M., po ktorom ho mala zdediť ona. Súdom vyčítala i nesprávne posúdenie naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení, ktorý podľa jej názoru nie je daný. Zdôraznila, že otázka o určení, či tá – ktorá vec (ne)patriá do dedičstva, sa môže riešiť len v konaní, ktorého účastníkmi sú iba do úvahy pripadajúci dedičia poručiťa. Vo vzťahu dedičov k tretím osobám (tu žalovanej 1/) sa však takýmto určením postavenie dedičov nevyrieši, nakoľko v dedičskom konaní nie je možné prejednať vlastníctvo k nehnuteľnosti zapísané v prospech iného vlastníka bez toho, aby tomu predchádzalo konanie o určení vlastníctva k týmto nehnuteľnostiam – a v takom konaní by vzhľadom na jeho sporový charakter súd mohol rozhodnúť len o vlastníctve poručiťa ku dňu jeho smrti. Odvolací súd však napriek výslovnej žiadosti žalovanej 1/ nepripustil v tejto otázke proti svojmu rozhodnutiu dovolanie. Z uvedených dôvodov navrhla, aby dovolací súd „dovolaniu vyhovel.“

Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že nie sú splnené procesné podmienky jeho prípustnosti, preto ho navrhla odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods.1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanvej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že

dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Žalovaná 1/ dovolaním napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Z tohto dôvodu je zrejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Prípustnosť dovolania by v danom prípade prichádzala do úvahy len vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Dovolací súd preto so zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. skúmal, či prípustnosť dovolania nezakladá niektorá z nich. Podľa § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku i uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Procesné vady konania podľa § 237 O.s.p. v dovolaní namietané neboli a dovolací súd ich existenciu nezistil. Dovolanie preto ani podľa § 237 O.s.p. prípustné nie je.

Dovolanie je odôvodnené výhradne nesprávnosťou právnych záverov zaujatých súdmi nižších stupňov, teda nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorý by v prípade opodstatnenosti mal za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia; samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 O.s.p. a nespôsobuje

zmätočnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.

Pokiaľ dovolateľka tvrdila, že odvolací súd nekonal správne, keď napriek jej návrhu nepripustil proti svojmu rozsudku dovolanie, dovolací súd uvádza, že ustanovenie § 238 ods. 3 O.s.p. oprávňuje odvolací súd založiť výrokom svojho rozsudku prípustnosť dovolania (len) vtedy, ak toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. Posúdenie existencie zásadného právneho významu vyplýva z právneho posúdenia veci, preto patrí súdu, a nie účastníkom konania. Zákonná úprava prípustnosti dovolania je kogentná; v prípade, ak odvolací súd prípustnosť dovolania nevysloví, ako je tomu v danej veci, dovolací súd nie je oprávnený skúmať, či inak ide o vec zásadného právneho významu (porovnaj napr. R 38/1993).

Keďže v prejednávanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalovanej 1/, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobkyňa si náhradu trov dovolacieho konania uplatnila a ich výšku vyčíslila podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“). Dovolací súd priznal žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcu v odmene advokáta (ktorý ju zastupoval už pred súdmi nižších stupňov) za jeden úkon právnej služby – písomné vyjadrenie k dovolaniu (§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky) vo výške 58,69 €, čo spolu s náhradou výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške 7,63 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky), a 20 % DPH (13,26 €; § 18 ods. 3 vyhlášky) predstavuje celkom 79,58 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. septembra 2013

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková